

VAN BAROSU
İNSAN HAKLARI DERNEĞİ

MAZLUM - DER
28.09.2008 - VAN

OLAY: Van ilinde sığınmacı statüsünde yaşamakta olan 7 aileye mensup toplam 25 kişilik grubun önce Van Emniyet Müdürlüğüne çağırıldığı sonrasında ise kendilerinden bir haber alınamadığı, bunun üzerine başlatılan araştırmalarda bir şekilde bu grubun Emniyet Müdürlüğüne çağırıldığı ve oradan sınır dışı edildiği, aradan belli bir zaman geçtikten sonra sınır dışı edilen grubun tekrar Van'a dönüş yaptığı öğrenilmiştir.

HEYET OLUŞUMU: Mülteci ve sığınmacıların yaşadığı problemleri araştırmak ve mümkün olduğu kadarıyla problemlerine çözüm bulmak için;
Van Barosu Başkanı Av. Ayhan ÇABUK
İHD Van Şube Başkanı Av. Cüneyt CANIŞ
MAZLUMDER Van Şube Başkanı Av. Abdulbasit BİLDİRİCİ
den oluşan bir İnsan Hakları Heyeti oluşturulmuştur. Van Barosu toplantı salonunda gerçekleştirilen buluşmaya sığınmacılardan;

Alim RAHMANOV, 1971 Doğumlu, Özbekistan Andican doğumlu, evli, 1 çocuklu,
Anvar Ghorbanov, 1970 Andican doğumlu, evli, 4 çocuklu
Oktamjan RAHMANOV, 1973 Andican doğumlu, evli, 2 çocuklu
Uluğbey RAHMANOV, 1969 Andican Doğumlu, evli, 5 çocuklu
Zahir TURDİEV, 1980 Fergana doğumlu, evli 3 çocuklu,
Dilşad AKHOUNCAN, 1977 Taşkent doğumlu, evli, 4 çocuklu olmak üzere toplam 7 kişi katılmıştır. Sığınmacıların başından beri yaşadıkları dinlenmiş ve notlar alınmıştır.

SIĞINMACILARIN ANLATIMLARI:

Sığınmacı heyetin yaş itibarıyla en büyükleri olması hasebiyle Alim RAHMANOV'un anlatımları üzerine notlar tutulmuş ve diğer sığınmacılar ise anlatılanları tasdik etmiş ve eklemeler yapmıştır. Sığınmacılar anlatımlarında:

"Daha önceleri bildiğiniz gibi SSCB yönetiminde idik. O dönemde sıkı bir düzen hüküm sürmekteydi. Ondan sonra İslam KERİMOV iktidarı ile birlikte serbest ticarete izin verildi. Camiler ibadete açıldı. İlk etapta özgürlüklerden yana bir tutum sergilendi. Ancak 1995 yılından itibaren bu kez baskılar artırılmaya başlandı. Kişilerin mal varlıklarına el konulmaya başlandı.

Camiler ibadete kapatıldı. Önde gelen muhalifler ile kanaat önderleri ile cezaevine konuldu. Uygulamalara karşı çıkan herkes de yoğun baskılara maruz kaldı. Aydın muhalefetine karşı çok sert bir tutum geliştirildi. Baskılar bu kadar yoğunlaşınca bu kez muhalifler bir bir ülkeyi terk etmek zorunda kaldılar.

Ben kendi adıma 10 gün göz altına alındım. Benim göz altına alınma nedenim şuydu: Müslüman çocuklarının eğitim gördüğü medreselere maddi yardımda bulunuyordum. Özbekistan'da iken benim maddi durumum da gayet iyiydi. Çünkü ben deri işleme atölyesi işletiyordum.

Baskılara dayanamayınca 1997 yılında Özbekistan'dan ayrılmak zorunda kaldım. Grup olarak Tacikistan'a geçtik. Orada bir liderin etrafından toplandık ve dışarıdan muhalefet yürütmeyi denedik. Toplam 2 yılımız geçti Tacikistan'da. Adı Tahir YOLDAŞ olan bu lider meğer Kerimov'un adamı imiş. Sonunda bizleri toplayıp Tacikistan-Afganistan sınırında bir yerlerde Taliban yönetimine teslim ettiler. Orada bir kampta kalmaya başladık. Sıkıcı ve adeta esir kampı gibi idi. Sonra ABD tarafından Afganistan bombalanmaya başlayınca Taliban'ın kamplar üzerindeki denetimi gevşedi ve sonrasında ise yok olmaya başladı. 2001 yılına denk gelen bu olaylardan sonra bizler de Pakistan'a kaçtık. Karaçi kentinde 1 sene kaldık. Burada Kerimov'un sıkı takibine yine maruz idik. Kerimov ile Pakistan yöneticilerinin anlaşması üzerine bizleri Özbekistan'a teslim etme kararı alındı. Bunu fark edince Pakistan'dan yasadışı yollarla İran'a kaçtık. Orada Zahidan adlı bir şehirde yerleştik. Ancak kendimizi Afgan olarak tanıttığımız sürece kalabiliyorduk. Eğer Özbek olduğumuzu öğrenseler bizleri Kerimov'a iade edebilirlerdi. 2005 yılına kadar Özbekistan'da kaldık. Bu arada Zahidan şehri BMMYK ofisine müracaat ettik. Başvuru sonrası BMMYK bizleri Tahran'da bulunan bir kampa gönderdi. Burası BM'in bir kampı idi. Burada iki yıl kaldık. BM 2006 yılında bizi mülteci statüsünde kabul etti. Yani şu an itibariyle mülteci statüsündeyiz. 2007 yılına gelindiğinde artık çocuklarımızın büyüdüğünü ve eğitim almaları gerektiğini fark ettik. Kaldığımız kamp ise yerleşim alanlarından uzakta idi. Biz İran'lı ve BM li yetkililerden okul talep ettik. Verilen cevap şuydu: Burada 100 sene de kalsanız okul yok. Biz buna tepki gösterdik. Bunun üzerine İran bizi dava edip mahkemeye verdi. Başkaca taleplerde bulunursak ya da okul istemekte ısrar edersek bizleri Kerimov'a teslim edeceklerini söylediler. Bunun üzerine Tahran'da bulunan BM ofisine gitmek üzere 2 günlük yol izni aldık. BM ofisine sorunlarımızı anlattık. Ofis yetkilisi bizlere yardımcı olamayacağını söyledi. Bu aşamadan sonra tekrar Özbekistan'a iade riski doğdu. Böyle olunca mecburen kaçak yollardan İran'ı terk etmek zorunda kaldık ve Van'a geldik. Van'da BMMYK liğine gittik ve oradan Emniyete yönlendirildik. Emniyet Müdürlüğü bize sığınmacı tanıdım kartı verdi. Biz zaten İran'da mülteci statüsü kazandığımız için bizlere birer mülteci kabul belgesi verildi.

Haftada 3 gün imza atmaya gidiyorduk. 12 Eylül 2008 Cuma günü saat öğleden sonra iki gibi polis bizi Emniyete çağırıldı. Ramazan münasebetiyle bizlere yardım malzemesi, gıda gibi şeyler,

çocuklara ise kalem defter gibi eşyalar vereceklerini söylediler. Biz de bütün kadın ve çocuklarımızı da alarak emniyete gittik. Saat 14:00 dan 15:30 a kadar bekledik. Sonra hepimiz geldiniz mi dediler. Biz de bir aile dışında hepimiz buradayız dedik. Biz bu arada gıda ve malzeme yardımı beklerken kadınları ve erkekleri ayırıp bizleri nezarete attılar. Üst araması yaptılar ve kemer ve telefonlarımıza kadar aldılar. Üzerimizde az miktarda bulunan paralarımızı aldılar. Saat 16:00 gibi bizleri alıp Çaldıran'a (Çaldıran Van iline 120-130 km uzaklıkta İran sınırında bir ilçedir) götürdüler. Oysa biz bizleri kampa götüreceklerini sanıyorduk. Çaldıran'da bizi 2 askeri araç ve 30-40 kadar asker sınıra götürdü. 1.5 saat kadar direndik ve suçsuz olduğumuzu anlattık. Sonra bizi coplarla dövmeye başladılar. Kleşnikof silahların dipçikleriyle sırtımıza ve bacaklarımıza vurmaya ve bizi sınırdışına doğru zorla yürütmeye başladılar. Kadın ve çocuklarla birlikte toplam 25 kişi idik. İçimizde iki tane de 6 aylık bebek bulunmaktaydı. Bu dövme işini hem polis memurları hem de rütbeli askerler yaptı. Yani 20 yaşlarında genç askerler değil 30 yaşlarında olgun yaştaki askerler bunu yaptı. Buna rağmen bizler gitmeyeceğimizi söyledik. Ancak daha fazla direnirsek kadınlarımıza ve kızlarımıza tecavüz edeceklerini söylediler. Artık mecbur kaldık ve İran'a gece vakti yürümeye başladık. 1.5 saat yol yürüdük. Hava soğuktu, karanlıktı ve çocuklar üşüyorlardı. Askerler biz gözden kayboluncaya kadar bizi beklemiş ve gözetlemişlerdi. Sınıra gece 8:30 – 9:00 arası indirmişlerdi. 1.5 saat yol yürüdükten sonra bir yayla evine vardık. Orada birileriyle görüştük. Hava çok soğuktu ve çocuklar üşüyorlardı. Adam birilerini çağırdı ve geldiler. Bizi bir arabaya bindirip başka bir köye götürdüler ve bir eve hapsedtiler. Bizi istediğimiz yere götürmek için para istediler. Van'da kalan ve kendisini kurtaran Alim RAHMANOV'un telefonunu verdik. Arayıp para istediler. Bizler tam 5 gün bu evde kilitli kaldık. Sonra iki gün de bir vadide sakladılar bizi. Burada küçük bir çadır vardı ve sadece çocuklar kalabiliyordu. Sonra Alim 5 bin dolar buldu ve İran'daki kaçakçılar Van'daki kaçakçı adamları aracılığıyla bu parayı alıp bizi 3 gün yol yürüttükten sonra Yüksekova'ya kadar getirdiler. Biz ise tekrar oradan minibüse binip Van'a geri geldik. Yolda sıkıntı yaşamadık ve çünkü belgelerimizde seyahat etme özgürlüğümüz bulunmaktadır.

Bizim Türkiye'ye geliş amacımız çocuklarımızın eğitimidir. Öncelikle bu şansı yakalamak istiyoruz. Ayrıca Van'da kendimizi güvende hissetmiyoruz. Çünkü sınır dışı edilince artık eski işverenlerimiz bizleri işe almıyor. İşsiz kaldık. Mümkünse Ankara gibi merkezi bir yerleşim merkezine gitmek istiyoruz. Zaten Ankara BMMYK bizleri çağırıyor.”

ARKA PLAN:

Aşağıya almış bulunduğumuz gazete haberinde Türk Dışişleri Bakanı ile Özbek Dışişleri Bakanının Fransa'da yapacağı buluşma öncesi Özbek muhalefetine mensup mültecilerin sınır dışı edilerek jest yapılmak istendiği izlenimi uyanmaktadır. Aşağıda gazete haberi aynısıyla alıntılanmıştır:

“Dışişleri Bakanı Ali Babacan ve Özbek Dışişleri Bakanı Vladimir Norov, toplantının yapıldığı

OECD merkezinde ikili bir görüşme yaptı. Buluşmanın, "krizde olan ilişkilerde yeni bir sayfa açacağını" ifade eden diplomatik kaynaklar, "iki bakanın da tarihe not düştüklerini söyleyerek ayrıldıklarını" bildirdi. Babacan, Norov'la "gayet olumlu ve yapıcı" bir görüşme yaptıklarını kaydederek, "Biz geleceğe bakıyoruz. Yeni bir sayfa açmak istiyoruz. Bunu ifade ettik. Umarız Özbek tarafı da zaman içerisinde olumlu bir karşılık verir." dedi. Türkiye'nin Özbekistan ile ilişkilerini "önemsediğini" dile getiren Babacan, aradaki soğukluğu, "Özbekistan ile Türkiye arasında dost, kardeş iki ülke. Kardeşler arasında ara ara sorunlar olabiliyorsa, Türkiye ile Özbekistan arasında da dönem dönem bu tür şeyler olabilir." diye yorumladı. Türkiye, diğer Orta Asya ülkelerinin aksine Özbekistan'la sağlıklı ve istikrarlı bir ilişki geliştiremedi. Ankara'nın Özbek muhalefetine bazı isimlerine sığınma hakkı vermesiyle gerilen ilişkiler, Türkiye'nin Özbekistan'a yönelik demokrasi eleştirileri ve özellikle BM'nin Özbekistan'ı eleştiren raporuna destek vermesiyle iyice bozuldu. Özbekistan, 2006'da yapılan Türkçe Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirvesi'ne de katılmamıştı. Avrupa ile Orta Asya ülkeleri arasında yapılan ilk buluşma özelliği taşıyan "AB-Orta Asya Forumu"na bölgeden Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan katıldı. Dışişleri Bakanı Babacan, Türkiye'nin toplantıya AB'ye aday ülke ve AB-Orta Asya ilişkilerinde "kilit bir ülke sıfatıyla" davet edildiğini söyledi. Enerji güvenliği konusunda Türkiye'nin Orta Asya ile ilişkilerde hayati bir konumda olduğunu belirten Babacan, Orta Asya ülkeleri ile "son derece güçlü olan tarihî ve kültürel bağları, daha güçlü ekonomik ve siyasi bağlara dönüştürmek" istediklerini ifade etti. Tacik, Türkmen ve Özbek mevkidaşlarıyla görüşen Babacan, ekimde bir Orta Asya turuna çıkacak. Forum, AB ile Orta Asya ülkeleri arasında dışişleri bakanları seviyesinde düzenlenen ilk buluşma. Brüksel, geçen yıl Almanya'nın girişimiyle hazırlanan Orta Asya ile ortaklık stratejisini kabul etmişti. Terörizm, insan ve uyuşturucu kaçakçılığı ve enerji güvenliği konularının ele alındığı forum, bu konularda AB ve Orta Asya ülkeleri arasındaki işbirliğini güçlendirmeyi hedefliyor." [1]

TARİHÇE VE HUKUKSAL DURUM:

"2. Dünya savaşı sonrası sadece Avrupa'da bir milyonun üzerinde mülteci evsiz kalmıştır. Tahribatın bu kadar büyük olması bu insanların sorununa çözüm bulunması amacıyla BMMYK'nın kuruluşunu ve mültecilerle ilgili uluslararası sözleşmenin imzalanmasını beraberinde getirmiştir. Bu doğrultuda BM Genel Kurulu tarafından 1950 yılında BMMYK kurulmuştur. 1951 yılında ise Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin Cenevre Sözleşmesi kabul edilmiştir. 1951 Cenevre Sözleşmesi Avrupalı mültecilerin sorunlarına çözüm bulunması amacıyla imzalanmış ve BMMYK da aynı amaçla Avrupalı mülteci sorununu çözmek için 3 yıllığına kurulmuştur.

II. Dünya savaşı sonrasında bazı ülkelerdeki istikrarsızlık, ideolojik sorunlar nedeniyle çok sayıda insan ülkelerini terk etmek zorunda kalmış ve mültecilik sorunu oldukça büyümüştür. Böylece mülteci sorunun sadece savaş sonrası ortaya çıkan bir sorun olmadığı ortaya çıkarak BMMYK'nın görev süresi uzatılmış ve 1951 Cenevre sözleşmesindeki zaman sınırlaması 1967 Protokolüyle ortadan kaldırılmıştır.

1951 Cenevre Sözleşmesine kaynaklık eden konferansa katılan 26 ülkeden biri olan Türkiye, sözleşmeyi imzalayan ilk ülkeler arasında yerini almıştır. Sözleşmeye coğrafi çekince hakkını

kullanarak imza atan Türkiye böylece Ocak 1951 öncesi olaylar nedeniyle Avrupa'dan gelecek mültecilere koruma sağlayacağını belirtmiştir. 1967 Protokolünü 1968 yılında imzalayan Türkiye zaman sınırlamasının kaldırılmasını kabul etmekle beraber coğrafi çekince hakkını korumuştur.

Bu dönemde gerçekleşen en büyük göç hareketlerinden biri Yugoslavya'dan Türkiye'ye 1946-1970 yılları arasında olmuştur. Bu göçle 183.000 dolayında Türk kökenli, ve bazı Arnavut ve Müslüman Slavlar Türkiye'ye sığınmıştır.

Bu kişilere Türkiye'nin 1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967 Protokolü kapsamında muamele etmediği görülmektedir.

Türkiye 1951 Cenevre Sözleşmesine ve 1967 Protokolüne imza atarak uluslararası mülteci tanımını kabul etmiş ve uluslararası yükümlülükler üstlenmiştir. Bununla beraber Türkiye'nin Avrupa'dan gelen mültecilere Cenevre Sözleşmesi ve 1967 Protokolü dahilinde değil İskan Kanunu doğrultusunda **"Türk kökenli, soylu"** olmalarını temelinde sığınma sağladığı görülmektedir.

1934 yılında Türkiye, göç konusunda ilk yasal düzenlemesi olan 2510 Sayılı İskan Kanununu yürürlüğe koymuştur. **İskân Kanunu, Türk soyundan ve kültüründen gelenlere Türkiye'ye yerleşme ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığından yararlanma hakkı vermektedir.** İskân kanununun 4. maddesinde Türk kültürüne bağlı olmayanların, anarşistlerin, casusların, göçebe çingenelerin, ülke dışına çıkarılanların muhacir olarak alınamayacağı belirtilmektedir.

Görüldüğü gibi İskân Kanunu milliyetçi unsurlar taşıyan bir yasal düzenlemedir. Zorunlu göçle ilgili nasıl bir tutumun belirleneceği hükümetin takdirine bırakılmış ve zorunlu göç edenlere sığınma hakkı verileceğine dair herhangi bir ifade içermemiştir. Tanım içermeksizin Mülteci, muhacir, göçebe, gezginci çingene ve Anarşist gibi kavramların kullanılması, Türkiye'ye göçen kişilerin başvurularıyla ilgili idari görevlilere önemli bir takdir yetkisi vermiştir. Türk soyuna ve kültürüne bağlı olmanın esas alınması zaten Türkiye'ye göçen kişileri sınırlamışken bu durum keyfi ve ayrımcı davranmayı kolaylaştırmıştır." [2]

TESPİTLER:

1. Sığınmacıların tamamına, BMMYK tarafından geçici sığınmacı statüsü tanınmış bulunmaktadır. Tamamının ellerinde BMMYK ofisince verilmiş belgeler bulunmaktadır. Buna göre işbu sığınmacıların tamamına tırnak içinde belirttiğimiz haklar tanınmıştır: *"Bir sığınmacı olarak söz konusu kişi (ler) BMMYK Ofisinin ilgi alanı altındadır ve özellikle sığınma başvurusu hakkında verilecek nihai kararı beklediği süre içerisinde yaşamına veya özgürlüğüne yönelik bir tehditle karşılaşacağını iddia ettiği ülkesine isteği dışında geri gönderilmeye karşı korunmalıdır. Başvuru sahibinden Türk iltica prosedürünün gereklerine uyarak yetkili makamlara kaydolması istenmiştir. Kendisinin Van ilindeki polise başvurması tavsiye edilmiştir. Yukarıda adı verilen kişiye göstereceğiniz her tür kolaylık için teşekkür ederiz. Bu belge 9/24/2008 tarihine kadar geçerlidir"*
2. Sığınmacıların ellerinde bulunan ve BMMYK tarafından verilmiş bulunan belgeye

göre 24 Eylül 2008 tarihine kadar geçerli olmak üzere ellerinde sığınma belgesi ve dolaşma, geçici ikamet izni bulunmaktadır.

3. 12 Eylül günü heyetimizden birilerine haber verilmesi üzerine Van Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şube Müdürlüğüne bilgi alma amaçlı bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Bu ziyaret esnasında sığınmacıların durumu ile ilgili olarak tarafımıza bilgi verilmemiş ve oldukça lakayt bir tutum sergilenmiştir. Alt katta bulunan ve kapısında “misafirhane” yazısı bulunan yerin misafirhaneden ziyade tam anlamıyla bir nezarethane olduğu tespit edilmiştir.

ARAŞTIRILMASI GEREKEN HUSUSLAR :

1. Özbek göçmenlerin; “sizlere Ramazan ayı münasebetiyle maddi yardımda ve çocuklara da okul malzemeleri vereceğiz” vadiyle kandırılarak emniyete getirilip oradan sınır dışı edildiği yönündeki iddialar doğru mudur? Eğer doğruysa bu gayri ahlaki ve gayri insani aldatma şeklinde gerçekleşen eylemi gerçekleştirenler hakkında ne tür bir işlem yapılacaktır?
2. Sınır dışı edilen mültecilerin asker ve polislerce coplandığı, silah dipçikleriyle sırt ve bacaklarına ve vurulduğu ve hepsinden önemlisi de kadın ve kızlarına tecavüzle tehdit edildiği iddiaları doğru mudur?
3. Sığınmacı anlatımlarından da anlaşılacağı üzere Özbek sığınmacılar kendi ülkelerinde önemli birer siyasi muhalif güç iken baskılar üzerine iltica etmişlerdir. Yukarıya alıntıladığımız gazete haberinden de anlaşılacağı üzere Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Ali BABACAN Özbekistan dışişleri Bakanı'nın “krizde olan iki ülke ilişkilerini normalleştirmek” amacıyla yapacakları buluşmadan önce “Özbekistan yönetimine bir jest yapmak amacıyla” mı bu insanlar sınır dışı edilmişlerdir? 24 Eylül 2008 tarihine kadar sığınma hakları bulunan kişilerin hiç olmazsa sığınma hakkının bitim tarihi olan 24 Eylül tarihine kadar beklenmeden apar topar sınır dışı edilmelerinin Sayın Bakanın 23 Eylül tarihinde yapacağı diplomatik görüşme ile bir ilgisi var mıdır?
4. 1952 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme'ye coğrafi ve zaman çekincesi koyan Türkiye'nin 1967 protokolü ile zaman çekincesini ortadan kaldırmasına rağmen coğrafi çekinceyi ortadan kaldırmamıştır. Ancak Türk kökenli ya da Türk soyundan gelen sığınmacılara ilişkin İskan kanunu çerçevesinde sığınma hakkı tanındığı vakidir. Olayımızla ilgili olarak Özbeklerin Türk soyundan geldiği kabul edilmemekte midir? Özbeklerin Türk soyundan geldiğini yetkililer yüksek sesle dillendirmekte ve kabul etmektedirler. Kaldı ki bu kabule bakmaksızın yapmış olduğumuz görüşmelerde Özbeklerin Türk Kökenli oldukları açıkça anlaşılmaktadır. Bunun yanında kendilerine sorduğumuzda sığınmacıların kendilerini Özbek olarak ancak köken itibariyle de Türk soylu olarak tanımladıklarına şahit olunmuştur. Bu durumda Özbeklerin “Özbekistan ülkesinden İslami muhalefeti temsil etmeleri

nedeniyle” mi sınır dışı edildikleri hususuna yetkililerin açık yüreklilikle cevap vermeleri gerekmektedir.

KANAAT :

Heyetimiz yapmış olduğu bütün inceleme, araştırma ve hukuki mevzuat karşısında aşağıdaki kanaatlere ulaşmış bulunmaktadır.

Ülkemizde yaşayan Özbek mültecilerin 24 Eylül 2008 tarihine kadar dahi beklenmeden 12 Eylül günü sınır dışı edilmelerinin Dışişleri Bakanının Özbekistan Dışişleri bakanı ile yaptığı görüşmeyle ilgisi olduğu,

Sınır dışı edilme işlemi esnasında sığınmacılara gayri insani ve gayri ahlaki tavır ve tutumlar sergilendiği,

Bu sığınmacıların “Türk kökenli olmaları” nedeniyle İskan Kanunu hükümlerine göre ülkeye vatandaş olarak kabul edilmeleri mümkün iken bunun yapılmayarak sınır dışı edilmeleri çifte standart olmanın ötesinde kasıtlı bir tutum olduğu ve bu sığınmacıların ülkelerinde İslami muhalefete mensup olmaları nedeniyle özellikle sınır dışı edildikleri,

Kanaatine ulaşılmıştır.

NETİCE :

Mülteci ve sığınmacıların son yıllarda yaşadıkları insan hakları örgütlerini ciddi anlamda rahatsız etmiş bulunmaktadır. Sık sık uygunsuz koşullarda göç etmek isteyen ölüm haberleri ile karşılaşmaktayız. Bazen kapalı bir TIR in dorsesinde “seyahat” etmekte olan onlarca insanın sıcaktan ölüm haberi, bazen de başka ülkelere göç etmek isterken sandalın ya da deniz taşıtının “alabora” olması nedeniyle yine onlarca insanın ölüm haberlerini basından duymaktayız. Oysa burada söz konusu olan “insan”dır. Tabiiyeti, dili, dini, ırkı, cinsiyeti önemsenmeden sırf insan oldukları için sığınmacı, mülteci ya da kaçak yollarla geçmeye çalışan insanların asgari insani imkânlardan yararlandırılması gerekmektedir. Maalesef ülkemizin bu konuda yaptıkları yetersizdir.

Bu kısa genel değerlendirmeden sonra rapor konusu sığınmacılarla ilgili olarak;

Duyarlı kamuoyu bundan sonra bu sığınmacıların durumu ile ilgili olarak takipçi olmalıdır. Çünkü işbu raporun açıklanmasından sonra sığınmacıların durumu daha bir kritik hal alacaktır. Özellikle tekrar sınır dışı edilme riskine karşı sahiplenici bir tutum takınılmalıdır.

Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şubesinde Misafirhane adı altında kullanılan yerin adından da anlaşılacağı üzere nezarethane statüsünden çıkarılıp Misafirhane gereklerine göre dizayn edilmesi gerekmektedir.

İçişleri bakanlığı'nın İskan kanunu hükümlerine göre bu sığınmacıları vatandaş olarak kabul etmesi imkan dahilindedir. Bu husus düşünölmelidir. Ancak buna rağmen İskan Kanununda yer alan "Türk soylu" şeklindeki yaklaşım ırkçı bir tutum olup gözden geçirilmelidir. Yapılacak olan yeni düzenleme ırk ve milliyet esaslı olmaktan çıkartılıp insan odaklı bir hale getirilmelidir.

Türkiye'nin 1967 protokolüne koymuş bulunduğu coğrafi çekincenin yaratmış bulunduğu engellerin ortadan kaldırılması ya da hiç olmazsa yumuşatılması hususunda çalışma başlatılması artık kaçınılmaz bir hal almış bulunmaktadır. Yapılacak olan bu çalışmanın siyasi, ırksal ve başkaca hususlardan ziyade tamamen insan odaklı bir çalışma olması önem arz etmektedir.

[1] <http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=740036>

[2]http://www.multeci.net/t_iltica_1.htm **Senar Ataman**